

*Вигуляр Марія Вікторівна,
студентка I курсу магістратури,
спеціальності 014.09 «Середня освіта (інформатика)»*

*Науковий керівник:
канд. фіз.-мат. наук,
професор кафедри теоретичних основ інформатики
Кузьміна Наталія Миколаївна*

Факультативні курси з інформатики як засіб формування професійного самовизначення учнів середньої школи в умовах інформатизації освіти

Анотація. У статті розглядається специфіка факультативних курсів за вибором з інформатики, їх значення для формування професійного самовизначення учнів середньої школи в умовах інформатизації суспільства і освіти, аналізуються результати опитування учнів та вчителів щодо зацікавленості вивчення інформатики, а також організація та проблеми факультативного навчання.

Ключові слова: інформатика, факультативний курс, середня школа, інформатизація освіти.

У концепції модернізації української освіти від 21.10.2013 року в якості одного з пріоритетних напрямів вказано щодо створення системи профільного навчання учнів середньої загальноосвітньої школи.

Для того, щоб учні могли обрати індивідуальні освітні програми, які дозволять задовольнити їхні інтереси і потреби, розкрити їх схильності і здібності, врахувати освітні та професійні запити суспільства, на вищому щаблі загальноосвітньої школи вводяться факультативні курси. Введення таких курсів з інформатики надає широкі можливості для професійного самовизначення старшокласників в умовах інформатизації суспільства і освіти [1].

Дослідження з факультативного навчання проводили науковці І.Д.Зверев, Н.Н.Крюкова, О.М.Топузов. Вчені багато зусиль поклали на розробку критеріїв добору змісту факультативів, практичних рекомендацій щодо навчання учнів на факультативних заняттях, а також на обґрунтування науково-методичних принципів добору навчального матеріалу для факультативних курсів. У вітчизняній шкільній практиці факультативні заняття почали впроваджуватися з 1966 р.

Опитування керівників навчальних закладів та вчителів інформатики з організації та проблем факультативного навчання показало, що тільки в окремих школах факультативи запроваджуються на основі вивчення пізнавальних інтересів і здібностей школярів. Педагогічні колективи шкіл ще недостатньо використовують надані їм права щодо формування шкільного компонента.

На основі аналізу психолого-педагогічної літератури, опитування вчителів-практиків у магістерському дослідженні обґрунтовано, що, оскільки у дітей віком 13-14 років формуються стійкі пізнавальні інтереси і перед ними постає питання професійного самовизначення, то факультативні заняття з інформатики в загальноосвітній школі слід розпочинати саме у 8–9 класах.

Результати опитування учнів 8 і 9 класів загальноосвітніх шкіл м.Києва щодо їх зацікавленості вивченням інформатики свідчать про те, що 57 % учням 8 класів вивчення інформатики дається легко, тоді як у 9 класах ця кількість учнів зменшується до 35 %. Однією з причин такого спаду зацікавленості інформатикою є мала кількість навчальних годин, нерозуміння практичного значення теоретичного матеріалу основного курсу інформатики.

В результаті дослідження можна виокремити за призначенням чотири типи факультативних курсів з інформатики та до кожного з них віднести певні курси, представлені навчальними програмами [2]:

1. Факультативні курси для учнів з поглибленим рівнем підготовки («Мережеві технології», «Інформаційні основи управління», «Дослідження інформаційних моделей з використанням систем об'єктно-орієнтованого програмування і електронних таблиць», «Технології створення сайтів», «Програмування web-сторінок на JavaScript», «Програмування роботи обчислювальних пристроїв», «Технологія програмування програмних засобів», «Використання комп'ютера в системах контролю і автоматизованого управління», «Створення інтерактивної анімації засобами Macromedia Flash») тощо.

2. Факультативні курси для учнів з підвищеним рівнем підготовки («Підготовка до здачі вступних іспитів»).

3. Факультативні курси міжпредметного характеру («Вчимося проектувати на комп'ютері», «Комп'ютерна графіка», «Комп'ютерний дизайн», «Комп'ютерне моделювання», «Інформаційні системи і моделі», «Опрацювання текстової інформації на комп'ютері», «Створення цікавих матеріалів на комп'ютері», «Оформлення матеріалів шкільних природничо-математичних дисциплін на комп'ютері»).

4. Факультативні курси з надпредметного характеру («Музичний комп'ютер», «Дизайн в поліграфії», «Технологія роботи з бібліотечними і мережевими ресурсами», «Комп'ютерне діловодство», «Інтернет-маркетинг», «Основи комп'ютерної лінгводидактики»).

Організація позакласних занять з інформатики є важливою умовою для реалізації диференційованого підходу в умовах профільного навчання, коли важливим є формування професійно значущих особистісних якостей і початкових професійних умінь, їх застосування на практиці, ефективне використання інформаційних технологій в певній професійній області.

Висновок. Активне використання інформаційних технологій в процесі навчання учнів в рамках факультативних курсів за вибором з інформатики дозволяє успішно реалізувати на практиці індивідуалізацію навчання, дати кожному учневі інтелектуальне навантаження, відповідну до його здібностей, більш повно задовольнити його пізнавальні і життєві інтереси. Факультативні курси з інформатики як засіб професійного самовизначення старшокласників, дають можливість оволодіти учням на сучасному рівні відповідними знаннями та вміннями в тих областях, які їх цікавлять, більш повно враховувати інтереси і схильності учнів, формувати інтерес до продовження освіти і отримання сучасної професії.

У ході написання магістерської роботи я створюю Web-сайт «Факультативні курси з інформатики в середній школі», застосування якого в подальшому дасть змогу учням і вчителям вільно користуватись сайтом, щоб дізнаватись і користуватись програмами курсів з інформатичних дисциплін. Даний сайт містить:

- перелік основних компетентностей учнів по закінченню вивчення обраного факультативного курсу;
- моделі організації факультативних занять;
- різновиди факультативних курсів в залежності від вікової категорії учнів;
- приклади розробки уроків позакласних заходів.

Список використаної літератури

1. Кузнецов А.А. Курси за освітній галузі «Інформатика» / Курси за вибором у профільному навчанні: Освітня галузь «Інформатика». - М.: Віта-Пресс, 2004. - С. 5-14.
2. Збірник програм курсів за вибором з інформатики // Інформатика в школі: Додаток до журналу «Інформатика та освіта». - 2005. - № 5. - М.: Освіта та інформаційні технології, 2005.
3. Збірник «Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Навчальні програми для профільного навчання. Програми факультативів, спецкурсів, пропедевтичних курсів, гуртків. Інформатика» – Запоріжжя: „Прем’єр”, 2003.